

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Maneuvering strategically in a political interview: analyzing and evaluating responses to an accusation of inconsistency

Andone, C.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Andone, C. (2010). Maneuvering strategically in a political interview: analyzing and evaluating responses to an accusation of inconsistency. Amsterdam: SicSat.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Samenvatting

Deze studie beoogt een argumentatieve verklaring te geven voor de manier waarop politici in een politiek interview reageren op de beschuldiging dat hun standpunt inconsistent is met een ander standpunt dat ze eerder hebben ingenomen. De studie onderzoekt verschillende antwoorden van door de BBC geïnterviewde politici met het doel hun strategische functie te bepalen en te beoordelen in hoeverre de antwoorden redelijk zijn. In de bestaande tekstuele analyses van politieke interviews is geen systematische methodologie ontwikkeld om de antwoorden van politici vanuit een argumentatief perspectief te behandelen. Ook is er geen aandacht besteed aan de kwaliteit van deze antwoorden. Door inzicht te verschaffen in de argumentatieve confrontaties die in een politiek interview plaatsvinden vormt dit proefschrift een aanvulling vanuit pragma-dialectisch perspectief op eerdere studies. Vanuit een dialectisch perspectief kunnen de antwoorden van politici op een beschuldiging van inconsistentie gekarakteriseerd worden als reacties op kritiek die erop gericht is een rechtvaardiging van de inconsistentie te krijgen. Pragmatisch gezien zijn de antwoorden die de politici geven op de kritiek van inconsistentie taalhandelingen door middel waarvan een poging wordt ondernomen om de beschuldiging van de interviewer te weerleggen. De pragma-dialectische argumentatietheorie is als theoretisch kader gekozen omdat deze benadering goed ontwikkelde instrumenten biedt voor de analyse en evaluatie van gecontextualiseerd argumentatief taalgebruik.

Om het hoofddoel van deze studie – een analyse en evaluatie te geven van de antwoorden van politici op een beschuldiging van inconsistentie – te bereiken, wordt eerst nagegaan welke typen antwoorden een politicus kan geven op een dergelijke beschuldiging (*Hoofdstuk 2*). Een karakterisering van de communicatieve en interactionele aspecten van een beschuldiging van inconsistentie toont aan dat de politicus twee mogelijkheden heeft om op deze vorm van kritiek te reageren: hij kan het bekritiseerde standpunt handhaven en vervolgens rechtvaardigen, of zijn standpunt laten varen door het in te trekken. Als de politicus echter het geprefereerde antwoord wil geven, heeft hij maar een optie: hij moet de beschuldiging aanvaarden en daarmee toegeven dat deze correct is. De beschuldiging van

inconsistentie kan namelijk gezien worden als een poging om de tegenstander zover te krijgen dat hij de kritiek aanvaardt.

De manier waarop politici reageren op een beschuldiging van inconsistentie wordt in hoge mate bepaald door de eigenschappen van de institutionele context van het politieke interview waarin de zinnen naar voren worden gebracht. In lijn met de pragma-dialectische benadering worden politieke interviews in deze studie gekarakteriseerd als communicatieve actietypen waarin argumentatie een cruciale rol speelt (*Hoofdstuk 3*). Op basis van empirische bestudering daarvan wordt vastgesteld welke institutionele factoren invloed uitoefenen op de argumentatieve zinnen van de discussianten. Een politiek interview is een deliberatieve praktijk die behoort tot het domein van de politieke communicatie en gericht is op het handhaven van een democratische politieke cultuur. In een intrinsieke relatie met dit institutionele doel vindt een proces van verantwoording plaats waarin de interviewer de politicus ter verantwoording roept voor zijn woorden en daden en waarin de politicus verantwoording probeert af te leggen. Kenmerkend voor een democratisch politiek systeem is dat politici ter verantwoording kunnen worden geroepen door vertegenwoordigers van de media voor een luisterend, lezend, of tv-kijkend auditorium.

Er zijn een aantal belangrijke voorwaarden die te maken hebben met de verantwoordingingsprocedure die invloed uitoefenen op de argumentatie in het actietype politiek interview. Vanwege zijn rol als bekleeder van een openbare functie wordt de politicus geacht verantwoording af te leggen voor zijn woorden en daden. In de praktijk betekent dit dat de politicus zichzelf en ook de partij die hij vertegenwoordigt moet verdedigen. Zijn antwoorden dienen ter verdediging van het standpunt dat zijn woorden en daden adequaat zijn. Alles wat hij zegt, ongeacht of dat gepresenteerd wordt als een verklaring of als uitleg, is in feite een verdediging van zijn woorden en daden en een poging om niet toe te geven dat de kritiek hierop terecht is. Vanwege zijn rol als woordvoerder van het publiek, is het de taak van de interviewer om twijfel te uiten ten opzichte van de woorden en de daden van de politicus. Wanneer de interviewer denkt dat dit in het belang van het publiek is, gaat de interviewer een stap verder door niet alleen twijfel maar ook een tegenstandpunt naar voren te brengen. Hij eist steeds een nadere rechtvaardiging door de houdbaarheid van het standpunt van de politicus in twijfel te blijven trekken. Naast de hoofddiscussie over de vraag of de woorden en daden van de politicus adequaat zijn, kunnen er ook subdiscussies plaatsvinden wanneer de interviewer de argumenten van de politicus voor zijn standpunt niet aanvaardt. Wanneer het standpunt van de politicus bijvoorbeeld inconsistent is met een ander standpunt, begint de interviewer een subdiscussie over de verandering van positie en moet de politicus deze verandering verhelderen en rechtvaardigen voor het publiek.

De institutionele kenmerken van een politiek interview dienen in deze studie als uitgangspunt voor de analyse van de strategische functie van de antwoorden van politici op een beschuldiging van inconsistentie. (*Hoofdstuk 4*). De analyse concentreert zich op die gevallen waarin de politicus geen andere keuze heeft dan te aanvaarden dat de beschuldiging van inconsistentie correct is. Vanuit een dialectisch oogpunt gezien, heeft het zomaar aanvaarden van de kritiek van inconsistentie als consequentie dat de politicus zijn standpunt moet intrekken. Daarmee zou de politicus echter hebben toegeven dat hij niet in staat is om een verantwoording van zijn handelen te geven. Om zichzelf, en de politieke partij die hij vertegenwoordigt, te verdedigen tracht een politicus zijn antwoorden zo in te kleden dat zijn eventuele tekortkomingen gecompenseerd worden. De analyse van interviews met Britse politici laat zien dat een effectieve compensatie die het mogelijk maakt voor de politicus de discussie voort te zetten bestaat uit het herformuleren van een van zijn standpunten. Een dergelijke manier van beantwoorden geldt in pragma-dialectische termen als een strategische manoeuvre die inhoudt dat het verschil van mening duidelijk gedefinieerd wordt terwijl tegelijkertijd de kansen van de politicus om te discussie te winnen worden vergroot.

De analyse van de argumentatieve gedachtenwisselingen waarin een politicus zijn standpunt intrekt en daarna herformuleert maakt duidelijk dat er drie patronen van strategisch manoeuvreren zijn te onderscheiden. Het eerste patroon komt neer op een herformulering van het originele standpunt in conditionele termen: in het geherformuleerde standpunt stelt de politicus een aantal voorwaarden. Het tweede patroon van strategisch manoeuvreren bestaat uit een herformulering van het originele standpunt die laat zien dat de interpretatie van de interviewer dat er een inconsistentie bestaat op een misverstand berust dat opgehelderd kan worden. In het derde patroon herformuleert de politicus zijn standpunt op zo'n manier dat hij kan beweren dat het oorspronkelijke standpunt op iets anders betrekking had dan het huidige standpunt. Door middel van een van deze patronen voldoet de politicus aan de institutionele voorwaarde om verantwoording van zijn woorden en daden af te leggen. Bovendien neemt hij zo de inconsistentie weg en verbetert hij het potentieel vernietigende beeld dat hij iemand is die niet te vertrouwen is.

Om inzicht te krijgen in de redelijkheid van het strategisch manoeuvreren van politici is er een evaluatie uitgevoerd die zich concentreert op de dialectische deugdelijkheid van de argumentatieve zinnen van de politici (*Hoofdstuk 5*). Deze beoordeling was erop gericht vast te stellen of het standpunt intrekken en daarna herformuleren een bijdrage levert aan de redelijke oplossing van het verschil van mening dat in een politiek interview bestaat. Om dit te kunnen nagaan, zijn drie deugdelijkheidsvoorwaarden geformuleerd en vervolgens toegepast. Bij de eerste deugdelijkheidsvoorwaarde (voorwaarde van openheid) gaat het erom of de politicus voor de interviewer alle mogelijkheden om de discussie voort te zetten open houdt, inclusief de

mogelijkheid om een nieuwe beschuldiging van inconsistentie naar voren te brengen. Op grond van de tweede deugdelijkheidvoorwaarde (voorwaarde van relevantie) is de politicus ertoe verplicht de inconsistentie weg te nemen. De derde deugdelijkheidvoorwaarde (voorwaarde van duidelijkheid) is bedoeld om te garanderen dat de politicus zijn antwoord zo duidelijk formuleert als nodig is voor een juist begrip.